

Relatoria

IV Trobada d'Energies Comunitàries
Espai Jove Les Basses
Divendres, 10 de novembre de 2017
De 12 a 14 h

(Espai de presentació i de debat adreçat a professionals)

[energiescomunitaries.barcelona]
TW - [@ComunitariesBCN](https://twitter.com/ComunitariesBCN)
FB - [@energiescomunitaries](https://www.facebook.com/energiescomunitaries)

Presentació

La sessió la presenta Bet Barbara de la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària de l'Ajuntament de Barcelona i és facilitada en els grups de treball per Iraia Mir, Lara Varona i Núria Mateu, acompanyant als membres dels territoris co-productors: Roquetes, Poble Sec i Poble Nou.

Les persones participants de cada territori, ja fossin membres dels Plans de Desenvolupament Comunitari (PDC) o participants d'algun espai o projecte dels barris, fan una breu presentació centrada en els reptes i preguntes de cada un d'ells.

Es van presentar a cada una de les taules, en cada un dels canvis de grup, en format de vídeo. Per a cada un dels PDC podeu consultar el seu vídeo corresponent:

- Poble Sec: <https://www.youtube.com/watch?v=uE-tzOQrnJc>
- Poble Nou: <https://www.youtube.com/watch?v=cf9pDrdAz00>
- Roquetes: <https://www.youtube.com/watch?v=3BEA599HF24>

Desenvolupament de la sessió

La sessió té l'objectiu de parlar i pensar sobre reptes preguntes i qüestions que surten als barris en relació a l'acció comunitària. Es planteja pensar en propostes d'accions per avançar i anar trobant respostes a les necessitats que ens trobem al dia a dia. Per a això s'ha convidat a persones de perfils professionals diferents però que tenen en comú que fan acció comunitària als barris. A algunes de les persones convidades se'ls havia enviat prèviament els vídeos amb les qüestions plantejades. Aquests mateixos vídeos estaven disponibles, també prèviament, al canal de Youtube i s'havia fet difusió per les xarxes socials de les Energies Comunitàries.

S'havia demanat a professionals de Roquetes, Poble Nou i Poble Sec que plantegessin dues o tres qüestions de debat. Aquestes qüestions es plantegen en tres taules diferents. Es treballa amb la dinàmica del world cafè. Les persones participants estaran 15-20 minuts a cada taula per pensar en respostes a les preguntes plantejades i obrir noves perspectives que puguin conduir a noves preguntes o respostes per construir coneixement gràcies al pensament conjunt.

Es donen les consignes a les taules:

- Ajudar en la facilitació a les persones que coneixien prèviament les preguntes
- No gastar temps presentant-se sinó intentar construir conjuntament i proposar respostes
- Els debats no comencen i acaben avui sinó que ens ho podem emportar a cada experiència, a cada barri i seguir-nos trobant per debatre.

A causa del gran volum de gent, en comptes d'anar rotant les persones dels grups per les diferents taules, qui es desplaça de taula a taula en cada un dels canvis són les persones facilitadores. Els vídeos serveixen d'inici a cada taula i a cada canvi, introduint les qüestions dels territoris i recuperant les aportacions dels grups anteriors. Finalitza amb un plenari on cada un dels barris pot compartir amb la resta allò que s'emporten.

POBLE SEC

1. Com impliquem als i a les joves?

- Estan en una etapa vital molt concreta, cal relacionar-s'hi sense objectius específics més enllà de la pròpia relació, només sent-hi, estant.
- El més important és partir de treballar la vinculació, i a partir d'aquí que siguin elles i ells mateixos que organitzin les activitats. Exemples de la Zona Nord: Ciutat Esperança (es treballa a través de l'audiovisual) i Divendres alternatius (es treballa a través de l'esport).
- Partir de les seves necessitats i interessos, buscar quin objectiu comú tenen.
- Tenir sempre la mirada comunitària.
- Donar-los responsabilitats, és apoderar-los.
- Els i les joves es mouen molt, no necessàriament són del barri, cal anar-los a buscar i una manera possible és a través dels educadors de carrer.
- Anar a buscar-los allà on són, no esperar que vinguin als equipaments, per exemple: projecte de ràdio al carrer.
- Els educadors de carrer també poden ser un element clau per poder arribar al jovent no organitzat.
- Transversalitzar la participació.
- Que tinguin un espai propi que es puguin «tunejar» i així atreure a altres joves del barri.
- Cal entendre la seva manera de participació i adaptar-nos, no esperar que ells s'adaptin a la nostra manera de fer.

Experiències concretes

Ateneu L'Harmonia (Sant Andreu): Es va fer un concurs obert per gestionar el bar i en el plec de condicions es va prioritzar l'economia social i solidària i els projectes liderats per gent jove del barri. El concurs el va guanyar una cooperativa de joves, amb un doble resultat: es guanyen la vida i el local sempre està ple de jovent.

A Sant Andreu també tenen el projecte de Ne-vera solidària.

Casal de Barri El Clot-Camp de l'Arpa: mitjançant la cessió d'espais a alguns esplais del barri, han aconseguit que aquest es vinculin al Consell de participació.

A La Marina: Van fer un projecte d'oci alternatiu anomenat «Nit jove», en el qual el mateix jovent es va encarregar d'organitzar activitats i de triar la programació. Remarquem com a idea clau el fet d'agafar les necessitats al vol, quan apareixen i aprofitar-ho com a oportunitat.

A través de la Fundació ADSIS se'ls cedeix primer l'ús de l'espai amb l'objectiu que després siguin agents que entrin a les aules.

Projecte Baobab: Projecte de lleure comunitari al barri Besòs, té l'objectiu que siguin els propis joves que ara estan a l'espai i són monitors els que acabin gestionant els casals de barri.

Projecte Click (Fundació IRES): La manera d'arribar al jovent és a través d'un youtuber, després hi ha un educador que és qui crea el vincle.

Casal de barri «La cosa nostra» (Nou Barris): Armari Solidari (Can Peguera)

Espai Jove Canovelles

A la Xarxa de joves (AREP) destaquen com a claus: anar a buscar-los i no esperar que vinguin al recurs, acostar-nos-hi d'una manera informal com ara anant a prendre un cafè o fer un tomb.

Casal de Joves de Roquetes: Està gestionat pel mateix jovent.

Cau El Carmel

Projecte Radars (Camp d'en Grassot): És un projecte intergeneracional, amb voluntàries joves, a les quals de forma esglaonada se'ls va donant més responsabilitats dins del projecte, per exemple, fan xerrades sobre el projecte als instituts.

2. Com fem accions conjuntes amb els moviments socials?

- Fer coproducció sense diners públics.
- Crear quelcom conjunt real, des de l'honestetat.
- Cal començar pel coneixement mutu, és un procés. Per exemple, començar per relacions informals, no per convocatòries de reunió formals.
- Partir més de les seves necessitats i interessos, fer una estratègia similar a la que es comentava en el punt de treball amb el jovent.
- Etiquetem els moviments socials de forma molt genèrica i són molt diversos. Depenent del tema que vulguem abordar, establir relació amb els moviments que hi estiguin treballant i partir dels objectius que tenim en comú. Per

exemple, en el cas de l'habitatge, a Roquetes van parlar amb el col·lectiu 500x20; o en el cas de treballar algun tema de gènere, buscar l'assemblea feminista del barri.

- Cal analitzar què estem fent nosaltres i preguntar-nos si amb el que fem se senten cridats, també pensar quina resposta estem donant quan algun col·lectiu ve amb una proposta concreta. Fer autoanàlisi.
- Revisar l'expectativa que tenim de què participin. Acostar-nos-hi com a qualsevol altre agent, no tenen per què participar en el pla comunitari.
- Fer d'enllaç: Exemple de La Marina, van constituir la Taula de dones on hi ha agents diversos i es fa treball en col·laboració.

3. Com creem espais de reflexió més estratègics?

- És un moment de transformació social que no sabem com entomar.
- Coordinar-se amb tots els agents que treballen en el tema i no duplicar feina.

ROQUETES

1. La comunitat pot ser exclouent? Treballem amb tots els membres de la comunitat? Com treballem amb gent o grups amb vulnerabilitat que poden trencar la dinàmica d'una assemblea (per exemple, persones amb drogadoicció)?

- Generar espais de participació real on aquestes persones tinguin, veritablement, papers de decisió i acció garantits.
- Visibilitzar al territori els projectes grupals on participen aquestes persones, en els quals han de tenir rols i papers adaptats perquè se sentin lliures i còmodes a participar-hi (Per exemple, desfilada de moda on les dones marroquines no volien sortir a fer la desfilada però es van encarregar de dissenyar la roba).
- Crear processos de transformació que generin relacions.
- Acceptar la diferència treballant la diversitat als grups.
- Crear debats: Per què les persones amb vulnerabilitat són sempre receptores de recursos? Aprofitar espais on siguin ells els que aportin alguna cosa (experiència, habilitats, coneixements, etc.).
- Treballar la individualitat de les persones abans d'incorporar-se a la comunitat: Hem d'entendre que, per la raó que sigui (vivències, situació personal, cultura, personalitat...), no tothom vol formar part d'una comunitat, i això s'ha de treballar i conèixer abans de convidar a algú a entrar i participar en un espai comunitari.
- Incorporar als projectes i a la manera de fer el treball interdisciplinari on, com a mínim, les àrees bàsiques es coneguin.

2. Cada vegada tenim més gent i més projectes engegats; projectes on la figura dels tècnics comunitaris és imprescindible, però els quals es troben cada vegada amb més tasques. Com fem sostenible el Pla Comunitari en aquest sentit? Quin paper ha de tenir l'administració?

- Demanar formalment i de manera organitzada, entre tots els Plans Comunitaris de la ciutat, l'ampliació de les convocatòries a subvencions i la flexibilitat dels pressupostos els quals s'han d'adaptar a cada projecte i a la seva situació particular.
- Generar activitat econòmica pròpia.
- Els tècnics comunitaris estan assumint rols que no els hi pertanyen. L'Administració hauria de donar recursos i treballar de manera comunitària.

3. Com treballem, dins de la diversitat, les relacions als grups?

- Propiciar trobades de grups i comunitats diverses (per exemple, esmorzars comunitaris).
- Treballar a trobar els punts que uneixen a les persones dels diferents grups/comunitats i no les diferències.
- Aprofitar els recursos comunitaris existents en les activitats que fem, amb tal de no facilitar la creació de guetos i sí visibilitzar la realitat del territori.
- Convidar a fer que s'incorporin als espais de la comunitat.
- Treballar per establir vincle amb les diferents comunitats (per exemple, crear grups de Whatsapp).
- Treballar la interculturalitat de manera transversal als nostres projectes (per exemple, treballar junt amb la Xarxa Antirumors).
- Implicar a l'Administració en projectes que funcionen i que afavoreixen la diversitat.

PLA COMUNITARI APROPEM-NOS – POBLENOU

1. Fer un diagnòstic per recollir quins recursos tenim, quin model de treball i quines estructures ens trobem des de diferents serveis

- Una manera de fer un diagnòstic per a detectar potencialitats del treball conjunt amb els agents és realitzar i proposar intervencions en diferents punts del territori: obtens informació de les maneres de treballar, motivacions, fas un petit tast treballant conjuntament...
- A partir de la coneixença dels diferents agents, reculls les necessitats que hi ha i a partir d'aquestes es creen les taules de treball.
- Com implicuem altres Serveis? Cada Servei hauria d'incorporar la mirada comunitària a la seva quotidianitat del seu treball. Provocar un espai de coneixement i reconeixement, un espai d'escolta i de compartir necessitats. A partir d'aquestes necessitats aprofitar les complicitats que es generen.
- Es comenta que hi ha d'haver un punt de valentia, de "llançar-se a la piscina", per provar què passa quan passem a l'acció.

2. El que fem té capacitat transformadora en sentit de diversitat i interculturalitat? Com arribem a la profunditat dels sentiments de les persones, patrons mentals negatius, prejudicis, estereotips... com trenquem aquests estereotips?

- Per arribar a les entitats o a espais més informals caldrà adaptar-se tot el que es pugui a les seves dinàmiques i als seus espais.
- Accions específiques amb col·lectius vulnerables caldrà treballar a dos nivells: des de les necessitats bàsiques i els drets com des de la participació social d'aquests.

3. En quin moment s'acaba el procés comunitari? Qui decideix que un procés comunitari ha assolit els seus objectius i qui decideix quins són aquests? I també, quins indicadors d'avaluació necessitem?

- La sostenibilitat dels projectes dependrà del grau d'implicació dels diferents Serveis i Entitats, quin sentit té per a cada un i a quines necessitats responen. I, també, des d'on sorgeixen i qui fa la demanda: Pla Comunitari, Polític...?
- Generar una "estructura de barri", és a dir, que hi hagi un tècnic que interrelacioni, que faci el traspàs d'informació quan calgui... (això ho podria fer el tècnic de barri però no es dona per diversos motius: perquè no té aquest encàrrec, per falta de temps....)
- Reconèixer les hores d'acció comunitària o en cas que, la tasca servei o l'entitat sigui per definició l'acció comunitària, es proposa que es donin eines i recursos per a desenvolupar-la.
- Que hi hagi una prioritització des del nivell polític.
- Davant la pregunta fins quan? Si es crea una estructura des de baix les necessitats aniran canviant i s'anirà adaptant a aquestes per tant no té per què desaparèixer sinó transformar-se.
- Es proposa que l'Acció Comunitària vagi més enllà dels Plans Comunitaris, caldrà promoure-la com una cultura de treball.
- Iniciar un procés d'avaluació des del minut 0, decidir com es farà i qui ho farà i que aquest acompanyi al llarg de tot el desenvolupament.

Reptes plantejats no resolts:

- Des de Serveis Socials i altres Serveis com podem vincular necessitats que detectem a processos de territori i podem crear xarxes de suport?
- Quin model de gestió econòmica haurien de tenir els plans comunitaris per ser viables en la seva part financera?
- Com es conjuguen els interessos polítics i tècnics en un procés comunitari?
- Com sobreviu un procés comunitari als canvis de color polític?

Què s'emporten cada un dels processos comunitaris que plantejaven els reptes?

Poble nou

- Repte de vinculació dels serveis amb els processos comunitaris: manca de temps per la pressió assistencial, com alliberar-lo?
- Anar més enllà del voluntarisme i la militància dels serveis. Cal un encàrrec polític.
- Calen eines per facilitar als serveis fer acció comunitària. Es pot creure molt en el treball comunitari però falten recursos i eines.
- Hi ha dues realitats paral·leles amb ciutadans que no tenen drets o situacions molt desfavorables. Si no s'avança amb els drets polítics no es pot avançar en la participació comunitària.
- Alliberar el pla comunitari com a estructura. Hi podria haver tasques assumides per l'equip tècnic i d'altres assumides econòmicament i en recursos per serveis. D'aquesta manera no s'entendria que tot el que es genera ha de ser assumit per l'equip tècnic.
- Necessitats de més espais per seguir debatent.

Roquetes

- En els eixos de sostenibilitat i diversitat han sorgit més preguntes que respostes i hem compartit experiències.
- Generar vincles de confiança, espais i projectes on la gent es conegui i poder pensar en processos transformadors.
- Sostenibilitat: alguns dels projectes que s'estan generant sorgeixen de la xarxa comunitària que amb el pas del temps acaben sent estructurals i serveis del barri. Fins a quin punt ho hauria d'assumir l'administració com a element estructural de la vida comunitària al barri?
- Existeix la necessitat que els propis serveis haurien de tenir encàrrec polític i temps per fer acció comunitària.
- Tenir temps per fer projectes més amplis que només un any.

Poble Sec

- Partir de les necessitats dels joves, de qui són ells i dels seus moments. Intentar connectar amb la seva mirada, amb la seva manera de fer, amb els seus tempos i els seus idiomes.
- De la mateixa manera, amb els moviments socials s'ha de partir del que ells vulguin i si volen participar o no. Generar vincles amb ells i donar-los temps.
- Intentar trobar objectius comuns i coproduir amb els moviments socials.
- Experiències concretes:

L'Harmonia que els joves autogestionen el bar

Roquetes: Tenen un comitè tècnic que es reuneix dos cops a l'any, al primer es planifica la formació i el segon serveix d'avaluació. També tenen una Trobada de barri, que és un espai més informal.

Zona Nord: ETC (Espai Tècnic Comunitari). Els recursos tècnics de l'àmbit comunitari es troben cada dos mesos per tal de coordinar-se i anar tots a una.

Camp de l'Arpa: Amb joves intercanviar l'accés als espais per participació al barri. Que en la vinculació hi hagi un retorn.

Observacions de la sessió: incidències, canvis de programa, aspectes a millorar

Incidència: Per manca d'espai a la sala disponible es va realitzar la plenària i tancament a la terrassa de l'Espai Jove les Basses.